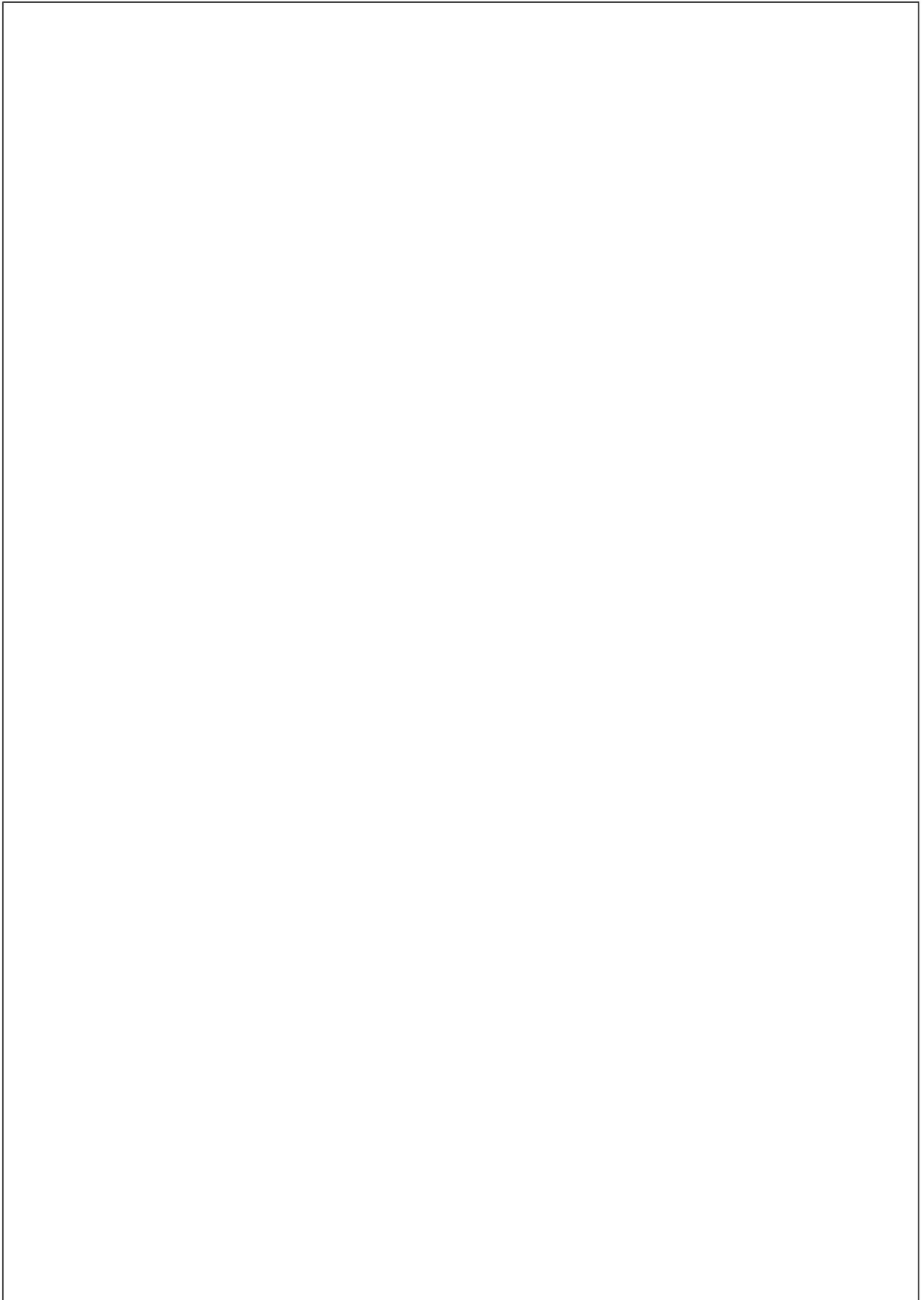

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/227052,Irena-Siwinska-Lord-Cotbury-Stanislaw-Marian-Sedlaczek.html>
27.02.2026, 09:20

Irena Siwińska: Lord Cotbury. Stanisław Marian Sedlaczek

3 sierpnia 1941 roku w obozie Auschwitz-Birkenau zginął Stanisław Marian Sedlaczek – instruktor i działacz harcerski oraz pedagog, który poświęcił życie wychowywaniu młodzieży w duchu patriotycznym i religijnym.

03.08

[Auschwitz](#) [Harcerstwo](#) [Niemieckie obozy koncentracyjne](#) [Zbrodnie niemieckie](#)

Urodził się 31 stycznia 1892 roku w Kołomyi. W roku 1910 ukończył V Gimnazjum we Lwowie (maturę zdał z wyróżnieniem), po czym przez 4 lata studiował na tamtejszej politechnice, aktywnie działając w organizacjach młodzieżowych o profilu patriotyczno-niepodległościowym („Sokół”, „Zet”). W roku 1913 dołączył do tworzącego się ruchu harcerskiego, wzorowanego na brytyjskim skautingu, i właśnie w ten ruch zaangażował się bez reszty.

Współtwórca harcerstwa

Po wybuchu I wojny światowej Sedlaczek zdołał uniknąć wcielenia do armii austriackiej i podjął we Lwowie działalność harcerską. Współtworzył konspiracyjną organizację skautową obejmującą wszystkie zabory. W roku 1915 przeniósł się do Kijowa, który za jego sprawą stał się ogólnopolskim ośrodkiem ruchu harcerskiego. Na tajnym I Zjeździe Harcerskim w grudniu tegoż roku został Naczelnikiem Harcerstwa Polskiego na Rusi (Ukrainie) i w Rosji. Pod jego kierownictwem znalazło się ponad sto drużyn, w których z czasem działało około 10 tysięcy młodych ludzi.

W czasie I wojny światowej, oprócz zajęć wychowawczych i samokształcenia, harcerze poświęcali się pomocy rodakom uciekającym i ewakuowanym z terenów zajętych przez państwa centralne, a także jeńcom wziętym stamtąd do niewoli. Pomagali również mieszkańcom Kijowa podczas klęsk żywiołowych – powodzi, a później wielkiego pożaru. Przechodzili szkolenia wojskowe i sanitarne, a pod rozkazami Polskiej Organizacji Wojskowej pełnili zadania m.in. wywiadowcze. Od lutego 1918 roku – zagrożony aresztowaniem przez zajmujące Kijów wojska austriacko-niemieckie – Sedlaczek się ukrywał, następnie przedostał się do Warszawy, gdzie zamieszkał po odzyskaniu niepodległości.

W ostatnich dniach wojny, w listopadzie 1918 roku w Lublinie, wziął udział w zjeździe zjednoczeniowym wszystkich polskich organizacji harcerskich, w wyniku którego utworzono Związek Harcerstwa Polskiego. W latach 1919–1928 pracował w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, gdzie sprawami harcerstwa zajmował się zawodowo. W latach 1920–1921 i ponownie 1925–1931 był Naczelnikiem Głównej Kwatery Męskiej, a w latach 1922–1926 – wiceprzewodniczącym ZHP. Od roku 1922 aż do 1939 zasiadał w Naczelnej Radzie Harcerskiej. W roku 1927 otrzymał najwyższy stopień harcerski: harcmistrza Rzeczypospolitej. Zainteresowania wychowaniem młodzieży rozwijał na poziomie akademickim: ukończył studium psychologiczno-pedagogiczne w Państwowym Instytucie Pedagogicznym, studiował psychologię ogólną na UW (dyplom uzyskał ostatecznie na Uniwersytecie Poznańskim).

Publicysta i teoretyk skautingu

Od samego początku działalności harcerskiej Stanisław Sedlaczek zajmował się ruchem skautowym również jako teoretyk i publicysta. Publikował w dwutygodniku „Skaut”, wydawanym przez Olgę i Andrzeja Małkowskich (twórców polskiego skautingu), jeszcze w 1913 roku wszedł w skład jego redakcji. W latach 1916–1917 redagował pismo „Młodzież” (w 1918 „Harce”).

[Czytaj artykuł Ireny Siwińskiej *Lord Cotbury. Stanisław Marian Sedlaczek* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Auschwitz, Harcerze, obozy koncentracyjne, Zbrodnie niemieckie

Artykuł